

PM Rotel I (Dnr KS 2018/1445)

Uppföljning av miljöpåverkan i stadsplaneringen, projektrapport nr 6/2018

Begäran om yttrande från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

År 2015 granskade stadsrevisionen hur miljöfrågorna beaktas i stadens planprocess. Stadsrevisionen har gjort en förnyad granskning med syftet att delvis följa upp tidigare granskning med de rekommendationer som då lämnades, samt att bedöma om staden lever upp till kraven i Miljöbalken om att följa upp den faktiska miljöpåverkan som planerna gett upphov till.

Stadsrevisionen lämnar sammantaget bedömningen att staden utifrån granskningens syfte, delvis lever upp till miljöbalkens krav om att följa upp den faktiska miljöpåverkan. Miljöbedömningarna lever i stort upp till lagkraven vad gäller innehåll och utformning. Stadsrevisionen påpekar däremot brister i uppföljningsarbetet vad gäller ansvar och genomförande vilket även försvåras av miljöbedömningarnas beskrivning av uppföljningsformer samt tidsintervall. Slutligen konstateras i granskningen att det inte klarlagts vilken nämnd som har uppföljningsansvaret.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att lagstiftningen lämnar stor flexibilitet i genomförandet av uppföljningen av miljökonsekvenser i stadsplaneringen och att inga skärpta lagkrav har införts sedan den förra granskningen gjordes under 2015.

Mina synpunkter

Jag välkomnar stadsrevisionens rapport Uppföljning av miljöpåverkan i stadsplaneringen som pekar på att stadens miljöbedömningar i stort lever upp till lagkraven vad gäller innehåll och utformning, men att stadens uppföljningsarbete och ansvarsfördelning kring miljöbedömningarna behöver utvecklas. Det kan dock även konstateras att det saknas tydliga nationella riktlinjer om hur uppföljningen ska genomföras för att nå upp till de lagstiftade kraven och att inga skärpta lagkrav har införts sedan den förra granskningen gjordes under 2015. Lagstiftningen lämnar stor

flexibilitet i genomförandet av uppföljningen av miljökonsekvenser i stadsplaneringen. Flexibiliteten är viktig att upprätthålla i en snabbt växande stad där komplexiteten i planprojekten bedöms öka, men lagstiftning och förordning behöver förenklas och utvecklas med vägledning för hur system för uppföljning kan organiseras. Med detta sagt bör kommunstyrelsen överväga hur ansvaret för uppföljning av miljöbedömningar ska tydliggöras inom ramen för gällande lagstiftning. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som yttrande över stadsrevisionens rapport hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 2 januari 2019

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Projektrapport nr 6 2018, *Uppföljning av miljöpåverkan i stadsplaneringen*

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Olle Burell, Emilia Bjuggren och Jan Valeskog (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som yttrande över rapporten *Uppföljning av miljöpåverkan i stadsplaneringen, rapport 6, 2018* hänvisas delvis till vad som sägs i promemorian.
2. Att stadsbyggnadsnämnden uppdras att förtydliga hur miljöbedömningarna ska utformas.
3. Att kommunstyrelsen utser en ansvarig nämnd för uppföljningen av miljöpåverkan och säkerställer att det sker en systematisk uppföljning.
4. Att därutöver anföras:

Vi välkomnar stadsrevisionens rapport om miljöpåverkan i stadsplaneringen.

Miljöbedömningar är viktiga både för att undvika oförutsedd miljöpåverkan i aktuella planer och program samt för att öka kunskapen om miljöpåverkan inför framtida planer och program.

Det är glädjande att arbetet med miljöbedömningar är integrerade i planprocessen och att samarbetet mellan berörda nämnder fungerar bra. Det är däremot oroande att det inte sker en systematisk uppföljning av den faktiska miljöpåverkan efter att en plan eller ett program har genomförts och att det inte finns en ansvarig nämnd för uppföljningen.

Det finns utvecklingspotential och möjlighet att utveckla arbetet med miljöbedömningar. Stadsbyggnadsnämnden behöver förtydliga hur miljöbedömningarna ska utformas eftersom uppföljningen av de identifierade miljökonsekvenserna är beroende av miljöbedömningens innehåll. Kommunstyrelsen behöver utse en ansvarig nämnd för uppföljningen av miljöpåverkan och säkerställa att det faktiskt sker en systematisk uppföljning.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Olle Burell och Emilia Bjuggren (alla S) och Clara Lindblom och Rikard Warlenius (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Syftet med granskningen av uppföljningen av miljöpåverkan i stadsplaneringen har varit att delvis följa upp tidigare granskning som genomfördes 2015 med de rekommendationer som då lämnades. Därutöver att bedöma om staden lever upp till kraven i Miljöbalken om att följa upp den faktiska miljöpåverkan som planerna gett upphov till.

I granskningen konstateras att lagstiftningen lämnar stort utrymme för formen av uppföljning gällande miljöbedömningar enligt Miljöbalken 6 kap. 19§. Paragrafen syftar till att skapa ”kännedom om sådan betydande miljöpåverkan som tidigare inte har identifierats så att lämpliga åtgärder för avhjälpan kan vidtas.”

Inom ramen för granskningen har ett antal revisionsfrågor besvarats om miljöbedömningar har utformats i enlighet med lagar och förordningar och om ansvaret är tydligt reglerat inom staden för uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som planerna antas leda till. Granskningen utreder vidare huruvida det finns en väl fungerande samverkan och dialog mellan berörda nämnder i uppföljningsprocessen och om miljöbedömningarna är tillräckligt tydliga avseende former för uppföljning, övervakning, rapportering och erfarenhetsåterföring av effekterna på miljön. Dessutom utreds frågan om uppföljningen ger möjlighet att fånga upp synpunkter från berörda utomstående grupper, till exempel medborgare, organisationer och företag.

Revisionskontoret lämnar sammantaget bedömningarna att staden utifrån granskningens syfte, delvis lever upp till miljöbalkens krav om att följa upp den faktiska miljöpåverkan. Miljöbedömningarna lever i stort sett upp till lagkraven vad gäller innehåll och utformning. Revisionskontoret påpekar däremot brister i uppföljningsarbetet vad gäller ansvar och genomförande vilket även försvåras av miljöbedömningarnas beskrivning av uppföljningsformer samt tidsintervall.

Revisionskontoret rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att ansvaret för uppföljning av miljöbedömningar tydliggörs samt att stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att tydliggöra stadens kravställningar på miljöbedömningarnas format och innehåll. Detta för att säkerställa en enhetlighet vad gäller utformningen samt att stadens kravnivåer uttrycks tillräckligt i miljöbedömningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2018 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att lagstiftningen lämnar stor flexibilitet i genomförandet av uppföljningen av miljökonsekvenser i stadsplaneringen och att inga skärpta lagkrav har införts sedan den förra granskningen gjordes under 2015. Lagstiftningen har därmed inte tagit ytterligare hänsyn till de olika förutsättningarna som kommunerna har utifrån

markägoförhållanden eller organisation vilket framfördes i stadsledningskontorets dåvarande svar på revisionskontorets granskning, som beslutades i kommunstyrelsen den 10 februari 2016.

Vidare konstateras att flexibiliteten är viktig att upprätthålla i en snabbt växande stad där komplexiteten i planprojekten bedöms öka. Det är i respektive planprocess som det genomförs en behovsbedömning avseende betydande miljöpåverkan eller inte, det vill säga om en miljöbedömning enligt Miljöbalken ska upprättas eller ej. I framtagandet av behovsbedömningen samråder stadsbyggnadsnämnden med berörda nämnder samt med Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet och rådgivande i arbetet med miljöbedömningar. Detta förfarande beskrivs förutom i lagstiftningen också i stadsbyggnadsnämndens planhandbok, varför stadsledningskontoret anser att kravställningarna redan idag är tydliggjorda.

Stadsledningskontoret instämmer med revisionskontoret att det saknas tydliga nationella riktlinjer om hur uppföljningen ska genomföras för att nå upp till de lagstiftade kraven. Det hänger samman med att Plan- och bygglagstiftningen och Miljöbalken inte alltid är kompatibla med varandra. Dessutom är varje planprojekt i princip unikt i sitt slag utifrån de lokala förutsättningarna och projektens karaktär varför en enhetlig mall för innehåll och utformning kraftig skulle begränsa förutsättningarna att beskriva den miljöpåverkan som anses vara betydande. Är konsekvenserna i sig inte betydande ska ingen miljöbedömning enligt Miljöbalken upprättas.

Sammantaget konstaterar stadsledningskontoret att lagstiftning och förordning behöver förenklas och utvecklas med vägledning för hur system för uppföljning kan organiseras.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att besluta att stadsrevisionens rapport ”Uppföljning av miljöpåverkan i stadsplaneringen, rapport 6, 2018”, anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.